

Állathangok házunk táján

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, testnevelés, dráma)

Miről szól ez a tanegység?

Ma már jóval kevesebben élnek a gyerekek közül falusi, mezőgazdasági környezetben, mint abban az időben, amikor népi mondókáink keletkeztek. Mégis, éppen ezért is segítenek felidézni a háziállatokat az állathangokat utánzó, állatkaraktereket játszó mondókák. Falun, városban, nagyvárosban élő gyerekek számára egyaránt érzéketlen, átélhető nyelvi és mozgásos játékményt teremtenek.

Áttekintő vázlat

1.1 Állathangok házunk táján	45 perc
1.1a Gyertek haza, ludaim	10 perc
1.1b Háziállatok beszéde	15 perc
1.1c Állatválogató	10 perc
1.1d Állatportré hangjátékkal	10 perc
Összesen:	45 perc

Előkészületek

A kezdő mozgásos játék helyszínét úgy válasszuk meg, hogy mind térben, mind időben elősegítse a témára hangolódást! Javasolt helyszín az udvar.

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1 Állathangok házunk táján

1.1a Gyertek haza, ludaim

Lehetőleg a szabadban (az óra elején lent maradunk az udvaron) vagy tornateremben, esetleg az osztályteremben kialakított szabad területen játszunk a jól ismert *Gyertek haza, ludaim!* szerepfogót.

A gyerekek közül kijelölünk egy gazdasszonyt (vagy gazdát) és egy farkast.

A gazdasszony/gazda és a ludak egymással szemben helyezkednek el a játéktér két végén. A farkas oldalra áll leselkedni. A játék a gazdasszony/gazda és a ludak párbeszédével kezdődik. Majd a gazdasszony/gazda megismétli: „Gyertek haza,

1. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Gyertek haza, ludaim!

– magyar népi játékmondóka

Állathang-mondók –

magyar népi mondókák, Fugyivásárhely, Tenke (Bihar)

Benedek Elek:

Pulyka és a liba

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

ÉVFOLYAM

1-2. osztály

45 perc

10 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Állatbőrbe bújva, játékkal, mondókákkal, hangutánzással idézzük fel a ház körül élő állatok lényét, világát.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Párbeszéd szerepfogó
Háziállatnevek gyűjtése,
közös név értelmezése
Mondóka felelgető,
hangutánzó olvasása
Mondóka olvasása, állatok válogatása, csoportosítása a szövegből
Versolvasás, állatportré hangjátékkal csoportmunkában

ludaim!” Erre a ludak a gazdasszony/gazda felé futnak, a farkas pedig oldalról megtámadja őket. Akit elfog, az kiesik vagy beáll farkasnak (megegyezés szerint). A játékot addig ismételjük, míg egyetlen lúd marad életben. Ő a győztes.

Vedd figyelembe!

Játék előtt ismételjük át a párbeszéd szövegét! Ha van rátermett és kellő szöveg-tudással rendelkező gyerek, rábízhatjuk a gazdasszony/gazda szerepét. Ha nincs ilyen, az első játékokat a pedagógus vezesse gazdasszonyként/gazdaként! Ha a szünetben az udvaron el tudjuk kezdeni spontán a játékot, nagyobb kedvvel csatlakozhatnak hozzá a gyerekek, és időt is nyerhetünk.

15
perc

1.1b Háziállatok beszéde

Kiket hívhatna még a gazdasszony vagy a gazda? Egészítsük ki a hívó mondatot más állatnevekkel. Például:

Gyertek haza, tyúkjaim, csibéim, kacsáim, pulykáim, juhaim, kecskéim, borjaim, lovaim...

Folytathatjuk hosszabb nevekkel is:

Gyertek haza, libuskáim, barikáim, gidácskáim, teheneim, szamaraim...

Milyen állatokat hív a gazdasszony/gazda? Hova hívja őket?

Ezek az állatok mind a ház körül, az udvaron, ólban, istállóban élnek. Ezért háziállatoknak hívjuk őket.

Háziállatok hangját utánozzuk felelgető módon. A pedagógus hívja a jószágokat, a gyerekek az adott állat hangját utánozva válaszolnak (csipognak, bégetnek, bögnék stb.). Hangjuk azt fejezi ki, hogy félnek a farkastól, de nagyon szeretnének hazamenni.

Majd olvassuk el a *Liba mondja: gi-gá-gá...* kezdetű állathangmondókat (Állathang-mondók – magyar népi mondókák, Fugyivásárhely, Tenke [Bihar])! A szöveg megismerése után alakíthatunk a gyerekekből felelgető kórust. Az összefüggő sorpárok első sorát az egyik, másik sorát a másik gyerekcsoport olvassa. A gyerekek ügyeljenek rá, hogy a hangutánzókat és ráfelelő rímshavakat is megfelelő hangon, az állat hangját utánozva olvassák! (A feladat alkalmas kisebb csoportokban való párhuzamos olvasójátékra is.)

1.1c Állatválogató

A gyerekek némán olvassák el a *Réce, ruca hápog...* kezdetű mondókat (Állathang-mondók – magyar népi mondókák, Fugyivásárhely, Tenke [Bihar]), és válogassák szét az állatokat: melyik a háziállat, melyik a vadon (szabadon) élő állat? Színes ceruzával (pirossal, késsel) jelölhetik aláhúzással a csoportokat.

10
perc

JEGYZETEIM

Megbeszélés után hangosan is olvassuk el a mondókát, a hangutánzó érzékletes hangoztatásával! Lehet ez közös vagy kis csoportos, illetve egyéni olvasás is.

Vedd figyelembe!

Magyarázatot igényelhetnek a következő nevek:

- réce, ruca: kacska,
- jérce: fiatal tyúk, még nem kotló, nem ad tojást.

Érdekes kérdésfeltevés: A veréb nem háziállat? Hiszen a neve is – házi veréb – erre utal. Ráadásul ott csipeget az udvaron, a tyúkokkal együtt.

Miért tartjuk mégis vadon élő állatnak?

És miért tartjuk háziállatoknak az idetartozó állatokat? (Hasznukért vagy más fontos tulajdonságukért tartjuk a ház körül őket.)

1.1d Állatportré hangjátékkal

10
perc

Kis csoportokban olvassák el a gyerekek [Benedek Elek Pulyka és a liba](#) című versét! Készüljenek fel a hangos olvasására úgy, hogy készítsenek belőle hangjátékot! Lehet benne szóló és kórus, mesélő, párbeszéd vagy csak hanghatás, hangutánzás is. Sőt az udvar egyéb zajait is megeleveníthetik a gyerekek. Párhuzamosan készüljenek a csoportok, és ha marad rá idő, mutassák be egymásnak a hangjátékaikat!

